

**ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В СИСТЕМУ
УПРАВЛІННЯ ОХОРОНОЮ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ
EXPERIENCE IN IMPLEMENTING A RISK-ORIENTED APPROACH TO AN
OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH MANAGEMENT SYSTEM OF A
COMPANY.**

В. В. Березуцький, О. І. Ільїнська,

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Анотація. Обґрунтовано доцільність та необхідність впровадження ризик-орієнтованого підходу в систему управління охороною праці на підприємстві, обрані методики для впровадження, оцінки ризиків, побудовано алгоритм керування професійними ризиками.

Ключові слова: ризик, управління, ризик орієнтований підхід, охорона праці, менеджмент ризику.

Annotation. The expediency and necessity of introduction of risk-oriented approach in the system of management of occupational safety at the company, the methods for introduction, risk assessment, the algorithm of management of professional risks are grounded.

Keywords: risk, management, risk-oriented approach, occupation safety, risk management.

Вступ. Професійний травматизм залишається в Україні на досі високому рівні.

За даними Державної служби України з питань праці за дев'ять місяців 2019 року травмувалось на робочому місці 2948 осіб, з них летальним результатом 319 осіб, що на 37 особи більше, чим за той же період 2018 року [1].

Одними з чинників, що впливають на професійну безпеку українців є недосконалі технології у різних галузях промисловості, значне зношення основних виробничих фондів, неефективна експлуатація природних ресурсів, обмежені можливості держави у сфері управління, розвитку та реконструкції виробничого потенціалу, територіальні природні особливості та інш.

Сьогодні в країнах-членах ЄС і міжнародних організаціях головним механізмом забезпечення прав на справедливі, безпечні та здорові умови праці на рівні національної політики визнано застосування ризик-орієнтованого підходу (далі – РОП) у системі управління охороною праці.

РОП у світовій практиці використовується вже понад 30 років. Суть зазначеного підходу полягає в обчисленні ризиків для кожного конкретного потенційно небезпечного об'єкту з урахуванням усіх джерел небезпек, чинників і обставин, що сприяють виникненню та розвитку небезпеки. Виходячи з даних по ризикам здійснюється управління підприємством, впроваджуються необхідні заходи з безпеки, такі як, наприклад, технічне переоснащення, вдосконалення умов праці, проведення навчання

працюючих, заборона на виконання тих чи інших операцій, якщо рівні ризику неприпустимі та інш.

Актуальність. Актуальність проведеної роботи визначається необхідністю вдосконалення системи керування підприємством у сфері охорони праці, та зумовлена тенденціями зростання економічних та екологічних збитків від промислових аварій і катастроф, шкоди працівникам внаслідок несприятливих умов праці, нещасних випадків; вимогами імплементації європейських стандартів з безпеки в Україні.

На електротехнічному підприємстві м. Харків, де проводились роботи з впровадження РОП використовується промислове обладнання (станки та інше), виконуються роботи підвищеної небезпеки, як наслідок, є імовірність нещасних випадків і нагальним є питання зменшення професійних ризиків до припустимих значень.

Впровадження ризик-орієнтованого підходу на підприємстві. Згідно обраної методики «П'яти крокової системи» оцінки ризиків [2] було розроблено впровадження РОП у СУОП підприємства. Для цього було ідентифіковано та оцінено ризики на робочих місцях, заповнено карти ризиків, розроблено структуру управління охороною працею підприємства з індикацією ризиків, складено алгоритм керування професійними ризиками на основі ризик-орієнтованого підходу, описано розподіл функцій складових частин СУОП підприємства при застосування РОП [3].

В ході роботи визначено, що є необхідність впровадження автоматизації в СУОП, створення та використання програмного забезпечення для автоматизації ведення документації, розрахунку ризиків, планування робіт та складання звітів. Також за допомогою програмного забезпечення має створитися середовище, де мають працювати всі ланки СУОП, координувати свої дії та мати швидкий доступ до інформації щодо використання РОП.

Виходячи з складності впровадження РОП на підприємстві, економічних можливостей підприємства було обрано нескладні методики оцінювання ризиків. В подальшому використанні РОП на підприємстві рекомендується підібрати іншу методику оцінювання ризику, яка б враховувала такі наслідки ризику для підприємства, як репутаційні втрати, економічні втрати, шкоду для навколишнього середовища та інш. Це б дало більш повну картину ризиків для керівника підприємства, та було б потужною мотивацією для впровадження заходів по зниженню ризиків.

Висновки: впровадження РОП в СУОП на підприємствах України зараз носить рекомендаційний характер, невелика кількість підприємств зробила це. Але, якщо керівництво підприємства має за мету ефективно керувати професійними ризиками, бути конкурентоздатними на ринку та використовувати досвід інших країн в сфері керування

підприємством, то воно має впроваджувати РОП, створити умови, забезпечити матеріальними та людськими ресурсами його функціонування

ЛІТЕРАТУРА

1. Статистичні дані виробничого травматизму з початку року. Сайт Державної служби України з питань праці. Режим доступу URL <http://dsp.gov.ua/statystychni-dani-vyrobnychoho-travma-2/> (дата звернення 30.10.2019)
2. Березуцький В. В., Горбенко В. В. Оцінка ризиків від ХП. Метод використання ризик-індикаторів дає змогу визначити групу професійного ризику за ступенем впливу шкідливих факторів. // Охорона праці 2017. – № 11.
3. Березуцький В. В, Ергономічні особливості забезпечення умов праці в офісах / В. В. Березуцький, О. І. Ільїнська // Вісник Національного технічного університету «ХП». – Харків: НТУ «ХП», 2019. – № 11 (336) 2019. – С. 15-21.
4. Муртонен М. Оценка рисков на рабочем месте-практическое пособие // М. Муртонен // Тампере. – 2007.

ПРОПАГАНДА ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ PROMOTION OF SAFE WORKING CONDITIONS AT ENTERPRISE

Кафтуненкова Я. В., Горовий А. П.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харків.

Анотація. Розглянути питання пропаганди охорони праці, її правильна організація на підприємстві.
Ключові слова: охорона праці, пропаганда, мета, критерії, завдання.

Abstract. Consider the issue of occupational health promotion, its proper organization in the enterprise.
Keywords: labor protection, propaganda, purpose, criteria, tasks.

У Розділі III (Організація охорони праці) Закону України “Про охорону праці” [1] прямо говориться, що роботодавець зобов’язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці. Зрозуміло, що забезпечить виконання необхідних профілактичних заходів, впровадить прогресивні технології, досягнення науки і техніки, позитивний досвід з охорони праці без пропаганди таких не можливо. Типове положення про кабінет охорони праці [2], указується на то, що служба охорони праці повинна забезпечувати професійну підготовку і підвищення кваліфікації працівників із питань охорони праці, вести пропаганду безпечних методів праці.

Пропаганда - поширення політичних, філософських, наукових, художніх і ін. поглядів і ідей з метою їхнього впровадження в суспільну свідомість і активізації масової